

Under revision

Processer i konkurrence- sager

Vejledning

December 2018

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Indhold

Kapitel 1	3
Resumé.....	3
1.1 Vejledningens indhold	3
1.2 Konkurrencereglerne	4
Kapitel 2	6
Hvis du ønsker at klage over en virksomhed	6
Kapitel 3	8
Hvis styrelsen starter en sag mod din virksomhed.....	8
3.1 Den indledende vurderingsfase/screening.....	8
3.2 Analysefasen.....	12
3.3 Høringsfasen.....	17
3.4 Beslutningsfasen.....	18
Kapitel 4	21
Klagemuligheder	21
4.1 Konkurrenceankenævnet.....	21
4.2 Domstolsprøvelse.....	21
Kapitel 5	22
Vejledning om konkurrencereglerne	22
5.1 www.kfst.dk.....	22
5.2 Generel vejledning.....	22
5.3 Uformel vejledning om konkrete forhold.....	22
5.4 Anmeldelse af aftaler m.v.	23
Kapitel 6	24
Myndighederne på konkurrenceområdet	24
6.1 Konkurrencerådet.....	24
6.2 Rådgivende udvalg.....	24
6.3 Konkurrenceankenævnet.....	26
6.4 Politi og anklagemyndighed	26

Kapitel 1

Resumé

Formålet med denne vejledning er at skabe klarhed over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens processer for konkurrencesager efter konkurrencelovens § 6 og § 11 eller de tilsvarende bestemmelser i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ("EU-traktatens") artikel 101 og 102 samt sager efter konkurrencelovens § 11 a.

Vejledningen omfatter ikke Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens processer i fusionssager.

Vejledningen giver information om, hvordan du klager, hvis du oplever, at en eller flere virksomheder overtræder konkurrenceloven. Derudover giver vejledningen information om, hvilke sagsbehandlingsskridt, der typisk vil være i en konkurrencesag, hvis din virksomhed bliver inddraget i en sådan, og hvilke muligheder der kan være for at få sagen afsluttet hurtigere.

Vejledningen beskriver processen i en konkurrencesag fra start til slut – lige fra den indledende screening af en sag til indhentning af oplysninger, analyse, høring af parterne og forelæggelse for Konkurrencerådet.

Konkurrencerådet træffer afgørelse i principielle sager eller sager af særlig stor betydning. I de sager, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen griber ind over for virksomheder, vil sagen således blive forelagt Konkurrencerådet med henblik på afgørelse.

En konkurrencesag tager ofte lang tid at gennemføre, men en god dialog mellem din virksomhed og styrelsen kan medvirke til, at sagen kan afsluttes på en hurtig og smidig måde. Der er derfor i processen for en konkurrencesag indbygget en række værktøjer, som understøtter dialogen. Selvom der ofte kan være uenighed om, hvordan en sag skal vurderes, lægger styrelsen stor vægt på at være lydhør og på, at din virksomhed har god mulighed for at give sine synspunkter til kende.

1.1 Vejledningens indhold

Mulighederne for at klage, hvis du mener, at en eller flere virksomheder overtræder konkurrencereglerne, er omtalt i afsnit 2.

Selve processen for en konkurrencesag er beskrevet i afsnit 3. Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har besluttet at starte en sag mod din virksomhed, kan du her orientere dig om, hvad der sker i en konkurrencesag, og hvordan din virksomhed vil blive inddraget i de forskellige faser.

I afsnit 4 gennemgås mulighederne for at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens og Konkurrencerådets afgørelser.

Endelig beskrives mulighederne for at få vejledning om konkurrencereglerne i afsnit 5.

Myndighederne på konkurrenceområdet er beskrevet i afsnit 6.

1.2 Konkurrencereglerne

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udgivet en særskilt vejledning om konkurrenceloven, som nærmere beskriver indholdet af konkurrencelovens § 6 og § 11. Vejledningen er offentliggjort på styrelsens hjemmeside:

<https://www.kfst.dk/konkurrenceforhold/vejledninger/>

Konkurrencelovens § 6 indeholder et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler. EU-traktatens art. 101 indeholder et tilsvarende forbud.

Boks 1.1 Konkurrencelovens § 6

§ 6

Det er forbudt for virksomheder m.v. at indgå aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Stk. 2. Aftaler efter stk. 1 kan fx bestå i

1. at fastsætte købs- eller salgspriser eller andre forretningsbetingelser,
2. at begrænse eller kontrollere produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer,
3. at opdele markeder eller forsyningskilder,
4. at anvende ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen, at stille som vilkår for indgåelsen af en aftale, at medkontrahenterne godkender tillægs-ydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand,
5. at to eller flere virksomheder samordner deres konkurrencemæssige adfærd gennem oprettelsen af joint venture, eller 7) 6. at fastsætte bindende videresalgspriser eller på anden måde søge at få en eller flere handelspartnere til ikke at fravige vejledende salgspriser.

Stk. 3. Stk. 1 gælder også for vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og samordnet praksis inden for virksomheder.

(...)

Konkurrencelovens § 11 indeholder et forbud mod misbrug af dominerende stilling. EU-traktatens art 102 indeholder et tilsvarende forbud.

Boks 1.2 Misbrug af dominerende stilling § 11

§ 11

Det er forbudt for en eller flere virksomheder m.v. at misbruge en dominerende stilling.

Stk. 2. Konkurrencerådet skal efter forespørgsel erklære, hvorvidt en eller flere virksomheder indtager en dominerende stilling, jf. dog stk. 7. Meddeler Konkurrencerådet, at en virksomhed ikke indtager en dominerende stilling, er meddelelsen bindende, indtil Konkurrencerådet tilbagekalder den.

Stk. 3. Misbrug efter stk. 1 kan fx foreligge ved

1. direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser,
2. begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne,
3. anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen, eller

4. at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Stk. 4. Med henblik på at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør kan Konkurrencerådet udstede påbud, jf. § 16. For at imødekomme de betænkeligheder, som Konkurrencerådet har i relation til stk. 1, kan rådet endvidere gøre tilsagn, som virksomheden har afgivet, bindende, jf. § 16 a, stk. 1.

(...)

Kapitel 2

Hvis du ønsker at klage over en virksomhed

Hvis du har viden om forhold, der kan være en overtrædelse af konkurrencereglerne, eller du selv oplever, at din virksomhed er udsat for en overtrædelse, kan du henvende dig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Det kan fx være fordi, du har mistanke om et kartel, eller at en leverandør gennemtvinger faste høje priser over for sine forhandlere. Du kan enten ringe direkte til vores efterforskningsafdeling på telefon 41 93 94 95 eller sende en e-mail til tipos@kfst.dk.

Henvendelse kan ske både i form af et anonymt tip og en egentlig klage.

Du har mulighed for at give et tip anonymt ved at anvende en særlig krypteret forbindelse. Se nærmere herom på <https://www.kfst.dk/konkurrenceforhold/karteller/kontakt/>.

Når der er mulighed for at informere styrelsen anonymt, skal der samtidig tages hensyn til retssikkerheden hos den virksomhed eller de personer, som informationerne er rettet mod. Når styrelsen indleder en undersøgelse på baggrund af en anonym henvendelse, betyder det således ikke, at sagen vil blive undersøgt på et spinklere grundlag, end hvis styrelsen har kendskab til anmelders identitet.

Hvis du ønsker at indgive en egentlig klage, kan det være hensigtsmæssigt at kontakte styrelsen telefonisk i første omgang for at drøfte sagen. Du vil i den forbindelse også kunne drøfte hvilke oplysninger, det vil være relevant at indsende sammen med klagen. Hvis du er i tvivl om, hvorvidt der er grundlag for at klage, kan du kontakte en medarbejder i styrelsen, der beskæftiger sig med den pågældende branche. Du kan se på styrelsens hjemmeside, hvilket konkurrencecenter, det vil være relevant at kontakte, og finde kontaktoplysninger på en medarbejder i det relevante center:

<https://www.kfst.dk/konkurrenceforhold/kontakt-et-konkurrencecenter/>

Som udgangspunkt må du regne med, at den, der klages over, vil få oplysning om, at der er indgivet en klage, og hvem der har klaget. Hvis du har behov for at være anonym, kan du derfor overveje i stedet at give et anonymt tip via styrelsens sikre forbindelse. Hvis klagen indeholder oplysninger, som du ikke ønsker videregivet til den virksomhed, der klages over, skal du angive, hvilke oplysninger der er fortrolige og hvorfor. Ofte vil det være hensigtsmæssigt, at vedlægge en ikke-fortrolig version af klagen og øvrige medsendte dokumenter til os. Styrelsen kan herefter så vurdere, om der er tale om fortrolige oplysninger.

Hvis din klage fører til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen starter en konkurrencesag, har du som klager normalt ikke partsstatus i sagen, og du vil derfor ikke være omfattet af forvaltningslovens regler om aktindsigt og partshøring m.v.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan starte en konkurrencesag af egen drift. Det kan fx ske, hvis styrelsen har analyseret konkurrenceforholdene i en bestemt sektor og har fundet anledning til at se nærmere på en eller flere bestemte virksomheder.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foretager en nøje prioritering af, hvilke sager der tages op. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der kan være forskel på, hvor mange myndighedsressourcer, der ud fra et klagersynspunkt kan ønskes anvendt på en sag, og hvor mange ressourcer sagen med rimelighed kan bære set fra myndighedens side. Når styrelsen vurderer, om en sag skal prioriteres, sker det ud fra de oplysninger, der er givet i sagen. Aktiv deltagelse i oplysning af og information om sagen fra dig som klager er derfor vigtigt.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutter at tage din klage op til behandling, vil styrelsen kunne have behov for yderligere oplysninger fra dig til brug for den videre vurdering af sagen. Du vil derfor kunne blive kontaktet af styrelsen med henblik på at besvare spørgsmål undervejs i sagens behandling. Du skal være opmærksom på, at fristen i denne fase for at besvare uddybende spørgsmål fra styrelsen ofte vil være relativt kort. Manglende svar inden for fristen kan medføre, at styrelsens beslutning om, hvorvidt sagen skal fortsætte, træffes på det foreliggende grundlag.

Kapitel 3

Hvis styrelsen starter en sag mod din virksomhed

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutter at starte en sag mod din virksomhed, vil I blive inddraget i sagen.

I det følgende beskrives processen for en konkurrencesag og de mulige udfald heraf. Beskrivelsen tager udgangspunkt i de fire faser, der typisk er i en konkurrencesag: En indledende vurderingsfase, en analysefase, en høringsfase og en beslutningsfase.

3.1 Den indledende vurderingsfase/screening

Det er ofte en både tids- og ressourcekrævende proces at behandle en konkurrencesag, og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen modtager langt flere klager, end styrelsen har ressourcer til at behandle. Den indledende fase går derfor ud på at vurdere, om der er hensyn, der taler for at føre sagen, og om effekten står mål med ressourceindsatsen ved at behandle sagen.

De kriterier, der indgår i prioriteringen, er bl.a., om sagen har samfundsmæssig og økonomisk betydning, om den er af principiel karakter samt sagens grovhed. Derudover indgår det i vurderingen, om sagen vedrører en branche med særlig betydning eller i øvrigt er led i en større indsats i den pågældende branche. Endelig ser styrelsen på, om sagen har væsentlig forebyggende effekt – eller har væsentlig betydning for konkurrencekulturen i branchen eller for samfundet mere generelt.

Den indledende vurderingsfases længde afhænger af den konkrete sag. For nogle sagers vedkommende vil der hurtigt kunne træffes beslutning om sagens videre forløb. I andre sager vil denne vurdering tage længere tid, afhængigt af, hvor mange undersøgelser og oplysninger sagens forberedelse kræver.

Hvornår i sagsforløbet din virksomhed vil blive inddraget, er forskelligt fra sag til sag, men I vil senest blive orienteret, når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udarbejdet en meddelelse om betæneligheder. Se nærmere herom i afsnit 3.1.3.

Virksomheder, der inddrages i en konkurrencesag, vil ofte have gavn af at drøfte sagen med en ekstern advokat. Når virksomhederne benytter en advokat, korresponderer styrelsen normalt mest med advokaten.

3.1.1 Indhentning af oplysninger

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil som led i den indledende vurdering indhente oplysninger om markedet, medmindre det allerede efter en første screening af klagen er klart, at der ikke er grundlag for at tage sagen op. De oplysninger, der indhentes i den indledende vurderingsfase, er af overordnet karakter. Mere målrettede markedsundersøgelser vil først blive indgangs, hvis styrelsen beslutter at tage sagen op til behandling.

Oplysninger kan indhentes på flere måder: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan for det første indhente oplysninger fra din virksomhed og fra klageren. For det andet kan styrelsen indhente oplysninger fra andre virksomheder på markedet, fx dine konkurrenter, kunder eller leverandører. Dette kan både ske som individuelt rettet informationsindhentning og i form af spørgeskemaundersøgelser. Styrelsen kan også indhente oplysninger via offentligt tilgængelige datakilder.

3.1.1.1 Kontrolundersøgelser

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan som led i den indledende vurdering beslutte at foretage en kontrolundersøgelse hos den relevante virksomhed. For at sikre, at virksomhederne ikke forinden fjerner eventuelle beviser, foregår sådanne undersøgelser oftest uanmeldt. Styrelsen kan både foretage kontrolbesøg hos virksomheder, der formodes at have overtrådt konkurrenceloven, og virksomheder, der ikke formodes at have overtrådt konkurrencereglerne, men som formodes at ligge inde med beviser for en konkurrencelovsovertrædelse.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indhenter altid en dommerkendelse, inden kontrolundersøgelsen udføres.

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ankommer på kontrolundersøgelse hos din virksomhed, får I en udførlig vejledning, der beskriver, hvordan kontrolundersøgelsen forløber, og hvilke rettigheder og pligter virksomheden har.

Under selve kontrolundersøgelsen sikrer styrelsens særligt uddannede IT-eksperter data fra elektroniske medier. Under en kontrolundersøgelse skal din virksomhed således give styrelsens medarbejdere adgang til virksomhedens IT-systemer og elektroniske medier. Typisk vil styrelsen kopiere data fra udvalgte medarbejders arbejdscomputere, mobiltelefoner, tablets, GPS m.v. Når styrelsen foretager elektronisk datasikring, foregår det ved hjælp af særligt udstyr og software til datasikring. De data, der bliver kopieret fra din virksomheds IT-systemer m.v., tager styrelsen med sig i forseglede harddiske, der efterfølgende opbevares i et særligt sikret rum i styrelsen.

Derudover gennemgår styrelsens medarbejdere din virksomheds skabe, skuffer, arkiver, biler og tasker m.v. for fysiske beviser på en overtrædelse af konkurrenceloven. Relevant materiale kopieres, og inden styrelsen forlader din virksomhed, gennemgås det kopierede papirmateriale med din virksomhed og evt. jeres advokat, som gerne må være til stede under kontrolundersøgelsen. Formålet med denne gennemgang er at skabe klarhed over, hvilket materiale styrelsen tager med.

Efter kontrolundersøgelsen gennemgår Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen det indhentede materiale. Da der ofte er tale om store mængder af materiale, kan en sådan gennemgang tage lang tid. Materiale, der er kopieret elektronisk fra virksomhedens pc'er o.l., skal dog være gennemgået senest 40 hverdage efter, at kontrolundersøgelsen er afsluttet. Sigtet med denne gennemgang er at udtage det materiale, der skal danne baggrund for den videre efterforskning af sagen. Din virksomhed eller jeres advokat har ret til at være til stede, når styrelsens medarbejdere søger i det elektroniske materiale. I vil få en kopi af det materiale, som styrelsen har udtaget.

Styrelsen må lægge alle de filer på virksomhedens sag, som er omfattet af kontrolundersøgelsens formål. Styrelsen må dog ikke kopiere korrespondance mellem virksomheden og dennes eksterne advokat, der vedrører virksomhedens ret til at forsvare sig i en eventuel konkurrencesag. Denne form for korrespondance kan således ikke indgå i styrelsens undersøgelse.

3.1.2 Mulige udfald af den indledende vurdering

Den indledende vurdering kan munde ud i, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutter, at der ikke er grundlag for at tage en sag op og derfor afslutter sagen.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen omvendt finder, at der er behov for at undersøge sagen nærmere, vil styrelsen arbejde videre med sagen med henblik på at forelægge den for Konkurrencerådet, som kan træffe afgørelse om, at konkurrenceloven er overtrådt.

Hvis den indledende vurdering indikerer, at der er sket en strafbar overtrædelse af konkurrenceloven, vil styrelsen forelægge sagen for Konkurrencerådet, der kan træffe afgørelse om at oversende sagen direkte til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet ("SØIK") med henblik på politimæssig efterforskning.

De forskellige udfald er nærmere beskrevet i det følgende.

3.1.2.1 Beslutning om at lukke sagen

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på baggrund af den indledende vurdering finder, at der ikke er tale om en sag, som styrelsen vil prioritere, vil sagen blive lukket. Det fremgår af konkurrencelovens § 15, stk. 1, 4. pkt., at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, kan afgøre, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles. Denne afgørelse kan træffes på et hvilket som helst tidspunkt i sagsprocessen, men træffes dog i de fleste tilfælde i forbindelse med den indledende vurdering.

3.1.2.2 Indskærpelse

I forbindelse med lukning af sagen kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beslutte at sende din virksomhed en indskærpelse. Det vil typisk være i situationer, hvor den foreløbige sagsoplysning viser tegn på, at der *kan* foreligge en overtrædelse af konkurrencereglerne, men hvor fastlæggelsen af, *om* der er sket en overtrædelse, vil forudsætte flere undersøgelser, som styrelsen på det foreliggende grundlag har prioriteret ikke at bruge ressourcer på.

I sådanne tilfælde kan styrelsen indskærpe konkurrencereglerne over for din virksomhed. En indskærpelse har karakter af en vejledning til din virksomhed om, hvordan I kan undgå at overtræde konkurrenceloven. Idet en indskærpelse kan have vejledningsmæssig værdi for andre virksomheder, vil den normalt blive offentliggjort i anonymiseret form. Hvis anonymisering ikke er muligt, fordi det ikke vil kunne undgås, at virksomheden kan identificeres, vil der normalt ikke ske offentliggørelse.

3.1.2.3 Straffesag

Hvis overtrædelse af konkurrenceloven sker groft uagtsomt eller forsætligt, er det strafbart. Både virksomheder og fysiske personer kan idømmes bøder. I kartelsager er der endvidere mulighed for at idømme ledende medarbejdere fængselsstraf. Idømmelse af straf for overtrædelse af konkurrenceloven hører under domstolene og varetages af SØIK. En sag kan sendes til SØIK umiddelbart efter den indledende vurdering, eller efter at Konkurrencerådet har truffet afgørelse i sagen. Ligeledes kan styrelsen oversende en sag til SØIK undervejs i sagsbehandlingen, hvis der opstår mistanke om, at der er begået en strafbar overtrædelse af konkurrenceloven.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens indledende vurdering indikerer, at der er sket en strafbar overtrædelse af konkurrenceloven, vil styrelsen forelægge sagen for Konkurrencerådet, der kan træffe afgørelse om at oversende sagen til SØIK med henblik på politimæssig efterforskning. Din virksomhed vil som udgangspunkt blive orienteret om anmeldelsen. Styrelsen kan dog undlade at orientere dig om anmeldelsen, hvis sagen skal efterforskes yderligere hos SØIK, og denne efterforskning risikerer at blive påvirket. Når en sag anmeldes til SØIK, er det fremadrettet enten en efterforsker eller en anklager hos SØIK, der er din virksomheds kontaktperson.

En sag kan også overgå til strafferetlig behandling, efter at Konkurrencerådet har truffet afgørelse i sagen, og rådet i forbindelse hermed har truffet beslutning om, at der skal ske strafferetlig forfølgelse. Når du modtager en klagepunktsmeddelelse fra styrelsen, vil der være en tilkendegivelse af, om sagen forventes at overgå til SØIK efter rådets afgørelse. Se nærmere herom i afsnit 3.3.1.

Konkurrenceloven giver mulighed for, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen forelægger – dvs. foreslår – din virksomhed en bøde, som din virksomhed accepterer. Det kræver, at den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og villig til, inden en nærmere angiven frist, at betale bøden. Dette svarer til den mulighed, anklagemyndigheden har for at forelægge en virksomhed en bøde. Forskellen er alene, at sagen ikke er blevet oversendt til SØIK og således stadig behandles og afsluttes i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Se nærmere herom i afsnit 3.1.3.2.

3.1.2.4 Beslutning om at behandle sagen administrativt

Hvis den indledende vurdering fører til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen finder, at der er tale om en sag, som kræver nærmere undersøgelse, vil sagsbehandlingen fortsætte med henblik på at forelægge en sag om overtrædelse af konkurrenceloven for Konkurrencerådet.

Da styrelsen ved, at det er bebyrdende for virksomhederne at være genstand for en konkurrencesag, træffes beslutning om at bruge ressourcer på sagen på direktørniveau i styrelsen.

Når styrelsens direktion har besluttet, at sagen skal behandles, nedsættes et caseteam. Caseteamet består oftest af både jurister og økonomer, og der udpeges en person, der er ansvarlig for sagen. Caseteamet indleder herefter analysefasen.

3.1.2.5 Foreløbigt påbud

De undersøgelser, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal foretage, før Konkurrencerådet kan træffe afgørelse i en sag om, at en virksomhed har overtrådt konkurrencereglerne, er omfattende og kan indebære en lang sagsbehandlingstid. I sager, hvor det skønnes, at der foreligger en overtrædelse af konkurrencelovens § 6 eller § 11 samt eventuelt også de tilsvarende bestemmelser i EU-traktatens artikel 101 eller 102, kan Konkurrencerådet beslutte af udstede et foreløbigt påbud efter konkurrencelovens § 18b. Muligheden for at udstede et foreløbigt påbud har dog endnu ikke været anvendt i praksis.

3.1.3 Meddelelse om betænkeligheder

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har besluttet, at der skal indledes en konkurrencesag, vil styrelsen som det første processuelle skridt sende en meddelelse om betænkeligheder til din virksomhed.

En meddelelse om betænkeligheder indeholder en kort beskrivelse af de konkurrenceretlige forhold, som styrelsen undersøger i relation til en mulig konkurrencesag. Når du som virksomhed modtager en meddelelse om betænkeligheder, er der ikke truffet nogen beslutning om, at konkurrencereglerne er overtrådt. Derimod giver meddelelsen din virksomhed mulighed for, på et tidligt tidspunkt, at få kendskab til de konkurrenceretlige betænkeligheder, som styrelsen umiddelbart har.

Meddelelsen om betænkeligheder har to formål: Det første formål er at orientere din virksomhed om, hvilke konkurrenceretlige forhold Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger i forhold til din virksomhed. Derudover har meddelelsen til formål at involvere din virksomhed tidligt i sagen med henblik på at skabe dialog mellem din virksomhed og styrelsen. Meddelelsen giver jer således mulighed for at komme med jeres synspunkter i forhold til styrelsens foreløbige betænkeligheder. I får en frist på to uger til at komme med skriftlige bemærkninger til meddelelsen. Derudover får I tilbudt et møde med styrelsen, hvor meddelelsen og sagen i øvrigt vil kunne drøftes.

Meddelelsen om betænkeligheder vil indeholde Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens umiddelbare vurdering af, hvordan markedet skal afgrænses, samt en umiddelbar kvalificering af den eller de overtrædelser af konkurrenceloven, der er tale om. Din virksomhed vil herved få mulighed for, på et tidligt tidspunkt i processen at komme med bemærkninger til styrelsens umiddelbare vurdering, så eventuelle uklarheder og fejlslutninger om fx sagens fakta undgås. Derudover vil det på baggrund af meddelelsen kunne drøftes, hvilke undersøgelser der skal laves i sagen, og hvem der skal lave dem.

For at sikre den dialog, der er et af formålene med meddelelsen om betænkeligheder, anbefales det, at din virksomhed benytter sig af muligheden for at komme med skriftlige bemærkninger til meddelelsen og gør brug af det efterfølgende statusmøde med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Jo mere aktiv din virksomhed er med at indgå i dialog på dette tidspunkt, jo mere vil din virksomhed kunne påvirke sagens videre proces.

Udgangspunktet er, at det alene er den virksomhed, der er genstand for konkurrencesagen, der får meddelelsen om betænkeligheder. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan dog også sende en ikke-fortrolig version af meddelelsen i høring hos andre virksomheder, fx en klager, hvis styrelsen vurderer, at de vil kunne bidrage med oplysninger, som styrelsen vil kunne bruge til vurdering af sagen.

Styrelsen orienterer Konkurrencerådet på et konkurrencerådsmøde, efter at meddelelsen om betænkeligheder er sendt ud.

3.1.3.1 Drøftelse af tilsagn

Meddelelsen om betænkeligheder kan også bruges til at drøfte en hurtig afslutning af sagen, ved at din virksomhed afgiver tilsagn. Muligheden for at afslutte sagen med tilsagn er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.5.2

3.1.3.2 Drøftelse af bødevedtagelse

Hvis sagen ikke er egnet til at blive løst med tilsagn, vil din virksomhed på baggrund af meddelelsen kunne drøfte muligheden for at afslutte sagen med en bødevedtagelse. Muligheden for at afslutte sagen på denne måde er nærmere beskrevet i afsnit 3.4.3.1.

3.2 Analysefasen

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens direktion har besluttet at behandle sagen nærmere, overgår den til analysefasen. I analysefasen går caseteamet videre med de undersøgelser, der er lavet i den indledende fase, med henblik på nærmere at fastlægge sagens konkurrenceproblemer og skære sagen til.

Caseteamet vil i analysefasen udarbejde en klagepunktsmeddelelse. Med henblik på at belyse sagen vil caseteamet indsamle oplysninger og foretage økonomiske og juridiske undersøgelser.

De undersøgelser, caseteamet typisk foretager i analysefasen, består for det første i indsamling af de oplysninger, der er offentligt tilgængelige via fx databaser og statistikker. Caseteamet undersøger også, om der er tidligere praksis fra enten Konkurrencerådet eller EU, der skal inddrages ved vurdering af sagen. Dernæst vil caseteamet indhente oplysninger fra din virksomhed og fra eventuelle klagere samt andre relevante tredjemænd, fx dine konkurrenter, kunder eller leverandører.

Det kan også være hensigtsmæssigt, at caseteamet aflægger besøg på din virksomhed. Det kan fx være i situationer, hvor det er vigtigt for caseteamet enten at have set lokaliteterne eller at have overværet en produktionsproces. Denne type virksomhedsbesøg vil altid ske efter forudgående aftale med dig.

Endelig foretager caseteamet i nogle sager en markedsundersøgelse eller indhenter en erklæring fra en syn- og skønsmand. Se nærmere herom i det følgende.

Arbejdet med at indsamle oplysninger og analysere sagen er ofte tidskrævende. Analysefasen er derfor den længste af de faser, en konkurrencesag gennemgår. Din virksomhed kan medvirke til at gøre fasen så kort som muligt ved at samarbejde med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om indsamling af de oplysninger om din virksomhed, som styrelsen har brug for til at kunne vurdere sagen.

3.2.1 Indhentning af oplysninger

I analysefasen vil indhentning af oplysninger fra virksomhederne have en mere formel karakter end i den indledende vurderingsfase og vil vedrøre mere specifikke oplysninger til brug for styrelsens vurdering af konkurrenceproblemerne karakter og omfang.

Indhentning af oplysninger vil typisk ske ved, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udarbejder en række spørgsmål, som din virksomhed skal svare på, samt anmoder om at få indsendt en række oplysninger. I særlige tilfælde kan din virksomhed også blive bedt om at dokumentere validiteten af oplysningerne. Din virksomhed vil få en frist til at komme med oplysningerne, som afhænger af omfanget af de udbedte oplysninger.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i henhold til konkurrencelovens § 17 beføjelse til at kræve alle de oplysninger, der er nødvendige for at afgøre, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser. Det betyder, at når styrelsen i medfør af denne bestemmelse anmoder din virksomhed om oplysninger, er I forpligtet til at give dem. Dette gælder såvel for den virksomhed, der er indklaget i en konkurrencesag, som for andre virksomheder, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indhenter oplysninger hos. Styrelsens direktør kan beslutte at udstede tvangsbøder til din virksomhed, hvis I ikke giver oplysningerne.

Hvis der er mistanke om, at der foreligger en strafbar overtrædelse af konkurrenceloven, vil din virksomhed dog ikke have pligt til at give oplysningerne. Styrelsen vil i så fald vejlede din virksomhed herom. Din virksomhed vil imidlertid have mulighed for at meddele samtykke til at afgive oplysninger, selv om I ikke er forpligtet hertil efter retssikkerhedslovens¹ § 10. I praksis vil det foregå ved, at din virksomhed afgiver en samtykkeerklæring.

De svar, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen får ind fra din og fra andre virksomheder på markedet, kan afføde behov for at stille nye spørgsmål samt for at sende spørgsmål ud til andre virksomheder. Caseteamet kan derfor ofte være nødsaget til at stille spørgsmål ad flere omgange.

I nogle sager vil den skriftlige informationsindsamling blive suppleret med indhentning af oplysninger mundtligt såvel fra din virksomhed som fra andre aktører på markedet. Dette kan både foregå telefonisk eller via møder med de pågældende.

3.2.2 Markedsundersøgelser

I nogle konkurrencesager foretager Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en markedsundersøgelse. En markedsundersøgelse består i indsamling og analyse af information fra virksomheder og forbrugere på markedet og skal bruges til at opnå mere viden om det marked, sagen vedrører.

Markedsundersøgelser foretages typisk som spørgeskemaundersøgelser, der sendes ud til et på forhånd udpeget antal virksomheder på markedet. Deltagerne i en markedsundersøgelse får som regel en frist på 2-3 uger til at besvare styrelsens spørgsmål.

Inden undersøgelsen sættes i gang, vil din virksomhed få lejlighed til at se og kommentere på de spørgsmål, caseteamet påtænker at stille, og de faktuelle oplysninger, der fremgår af spørgeskemaet. Dette gøres for at inddrage det fornødne markedskendskab i undersøgelsen samt sikre, at det faktum, undersøgelsen baserer sig på, er korrekt. Det vil imidlertid altid være op til styrelsen at vurdere, om eventuelle bemærkninger fra din virksomhed giver anledning til ændringer i spørgsmålene.

Inden markedsundersøgelsen igangsættes, skal caseteamet formulere de spørgsmål, der skal stilles, evt. opstille de hypoteser, der skal testes, samt fastlægge, hvem der skal inddrages i undersøgelsen samt evt. udføre en pilottest på undersøgelsen blandt et mindre antal af de virksomheder, der skal deltage. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at rykke nogle virksomheder, inden styrelsen modtager svar. Der kan også være tale om, at de svar, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen modtager, giver anledning til, at der skal stilles yderligere spørgsmål, eller at flere virksomheder skal inddrages, hvilket forlænger processen. En markedsundersøgelse er derfor ofte tidskrævende.

Det samlede tidsforbrug for en markedsundersøgelse varierer afhængigt af undersøgelsens omfang og antallet af virksomheder, der deltager heri. En mindre markedsundersøgelse, der sendes til et begrænset antal virksomheder, kan ofte gennemføres på et par måneder. Mere omfattende markedsundersøgelser kan tage væsentlig længere tid at gennemføre. Mens markedsundersøgelsen verserer, arbejder caseteamet normalt videre med sagen.

3.2.3 Inddragelse af din virksomhed i analysefasen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil tilstræbe så vidt muligt at holde din virksomhed løbende orienteret om de skridt, der foretages i sagen. Der er i sagsprocessen indlagt tilbud om to statusmøder; det første efter udsendelsen af meddelelsen om betænkeligheder og det andet efter udsendelsen af klagepunktsmeddelelsen. Endvidere vil caseteamet tage kontakt til din

¹ Lov nr. 442 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter af 9. juni 2004.

virksomhed eller din advokat løbende – blandt andet for at drøfte spørgsmål, der måtte opstå undervejs, eller for at indhente eller få bekræftet oplysninger.

Statusmøderne er kun for den virksomhed, der er part i sagen. Hvis der er flere virksomheder, der er parter i sagen, afholdes statusmøderne med disse enkeltvis. Møderne er en anledning for din virksomhed til at få en dialog med styrelsen, så sagen bliver oplyst så grundigt som muligt.

Undervejs i processen med at oplyse og vurdere en konkurrencesag vil din virksomhed kunne opleve perioder, hvor I bliver inddraget i mindre grad. Det kan skyldes, at caseteamet er i gang med at indhente oplysninger fra markedets øvrige aktører, fx i forbindelse med en større markedsundersøgelse. Det kan også skyldes, at informationsindsamlingen er færdig, og at caseteamet derfor er i gang med at bearbejde og vurdere oplysningerne og udarbejde klagepunktsmeddelelse.

I sådanne perioder er din virksomhed eller jeres advokat velkomne til at kontakte caseteamet og forhøre jer om sagens status. I har endvidere mulighed for at aftale løbende aktindsigt, jf. afsnit 3.2.4 nedenfor. Endelig har styrelsen et internt mål om kontakt mindst hver anden måned i en konkurrencesag.

3.2.4 Aktindsigt og fortrolige oplysninger

En konkurrencesag baserer sig ofte på et omfattende oplysningsgrundlag indhentet fra en række forskellige virksomheder. Din virksomhed vil som part have ret til aktindsigt i de oplysninger, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indhenter hos andre virksomheder, og som indgår i sagen mod din virksomhed. Det kan fx være oplysninger, som indhentes til brug for sagens behandling, herunder hos din virksomheds konkurrenter. Nogle af sådanne oplysninger vil dog være fortrolige, fx nøgletal fra konkurrenter, og vil derfor ikke kunne udleveres i forbindelse med, at der gives aktindsigt.

Hvis din virksomhed som part ønsker at blive holdt løbende orienteret om, hvad der sker i konkurrencesagen, kan I aftale løbende aktindsigt med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. En sådan aftale går typisk ud på, at det aftales, at caseteamet regelmæssigt sender din virksomhed eller jeres advokat en oversigt over, hvilke nye dokumenter der er journaliseret på sagen. På baggrund heraf vil din virksomhed kunne anmode om kopi af de dokumenter, I ønsker at modtage. Din virksomhed kan indgå aftale om løbende aktindsigt på et hvilket som helst tidspunkt under sagens behandling.

Andre virksomheder, der er involveret i en konkurrencesag, fx en klager, vil som udgangspunkt ikke være parter, og vil derfor ikke være omfattet af forvaltningslovens regler om partsaktindsigt. Andre virksomheder vil heller ikke kunne få aktindsigt efter reglerne i offentlighedsloven, da den ikke gælder i konkurrencesager. Sådanne virksomheder vil derfor alene efter reglerne om egenaces have krav på indsigt i de oplysninger, som vedrører dem selv, og ikke i din virksomheds forretningshemmeligheder.

3.2.5 Mulige udfald af analysefasen

Parallelt med indhentning og analyse af oplysninger foretager caseteamet en vurdering af sagen og skærer den evt. til.

Den meddelelse om betænkeligheder, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen sender, når det er besluttet at indlede en sag, bliver udarbejdet på et tidligt tidspunkt i processen, hvor styrelsen endnu ikke har undersøgt sagen til bunds. De undersøgelser, caseteamet efterfølgende foretager i analysefasen, og den dialog, der vil være med virksomhederne, kan vise, at styrelsens hypoteser ikke holder stik og dermed føre til, at styrelsen beslutter enten ikke at gå videre med sagen eller skærer sagen til på en anden måde.

Senere undersøgelser kan omvendt også vise, at der er flere eller andre konkurrenceproblemer end de, styrelsen har beskrevet i den oprindelige meddelelse om betænkeligheder. I sådanne situationer vil din virksomhed få en supplerende meddelelse om betænkeligheder.

De sager, der forelægges Konkurrencerådet, kan enten afsluttes med en påbudsafgørelse, en tilsagnsafgørelse eller en afgørelse om, at sagsbehandlingen indstilles. Disse tre former for afgørelser er gennemgået i det følgende. Hvis der er indikationer på, at der er tale om en strafbar overtrædelse af konkurrenceloven, vil der desuden blive tale om, at sagen oversendes til SØIK med henblik på strafferetlig forfølgning.

3.2.5.1 Påbud

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens undersøgelser har vist, at din virksomhed har overtrådt konkurrenceloven, træffer Konkurrencerådet afgørelse herom og udsteder påbud om, at den ulovlige aftale eller adfærd skal ophøre.

Afgørelsen angiver, hvad der er ulovligt, og påbuddet angiver, hvad din virksomhed skal op-høre med at gøre. Hvis sagen vedrører konkurrenceforvridende støtte efter konkurrencelovens § 11 a, kan Konkurrencerådet tillige påbyde, at din virksomhed skal tilbagebetale den modtagne støtte. Påbud har virkning straks og skal derfor effektueres med det samme, medmindre andet fremgår af afgørelsen. Din virksomhed vil typisk få en frist til at indsende dokumentation til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for, at påbuddet er opfyldt.

Tilsidesættelse af påbuddene kan straffes med bøde.

Konkurrenceloven indeholder også mulighed for, at Konkurrencerådet kan udstede præciserende påbud. Herved kan rådet udstede påbud, der angiver, hvordan et allerede udstedt påbud kan opfyldes rettidigt eller korrekt.

3.2.5.2 Tilsagn

Din virksomhed er altid velkommen til at indlede en dialog med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om muligheden for at afslutte en sag med tilsagn.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foretager i tilsagnsafgørelser, i modsætning til i påbudsafgørelser, ikke en endelig konstatering af en konkurrencelovsovertrædelse. I tilsagnssager er der i stedet tale om, at virksomhederne, på baggrund af de foreløbige betænkeligheder, styrelsen har identificeret og kommunikeret til virksomhederne, vælger at afgive tilsagn, som kan imødekomme betænkelighederne. Der kan fx være tale om, at virksomheden tilbyder at ændre nogle vedtægtsbestemmelser, som styrelsen har udtrykt betænkeligheder ved. Hvis virksomhederne ikke tilbyder at afgive tilsagn – eller hvis styrelsen ikke kan acceptere den foreslåede tilsagnsløsning - vil sagen fortsætte med henblik på en eventuel forbudsafgørelse.

Hvis din virksomhed har tilbudt tilsagn, vil styrelsen indledningsvist drøfte muligheden for en tilsagnsløsning i sagen med Konkurrencerådet, før styrelsen eventuelt indleder tilsagnsforhandlinger i sagen.

Hvis styrelsen på baggrund af tilsagnsforhandlingerne vurderer, at afgivelse af tilsagn i den konkrete sag vil være en hensigtsmæssig måde at løse konkurrenceproblemerne på, forelægger styrelsen sagen for Konkurrencerådet med henblik på, at rådet gør tilsagnene bindende.

Det er ikke alle sager, der egner sig til at blive afsluttet med tilsagn. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil i enhver sag foretage en konkret vurdering af, hvorvidt tilsagn vil være en egnet løsning. Det væsentligste hensyn for styrelsen er en effektiv håndhævelse af konkurrencereglerne.

Det er dog ikke tilstrækkeligt, at styrelsen vurderer, at sagen er egnet til en tilsagnsløsning. Der er også en række generelle forudsætninger, som normalt skal være opfyldte, før en tilsagnsløsning kan komme på tale:

1. Tilsagnene skal utvetydigt, hurtigt og permanent løse de foreløbige konkurrencemæssige betænkeligheder
2. Tilsagnene skal tilbydes tidligt i processen og være ressourcebesparende for styrelsen
3. Tilsagnene skal være utvetydige samt nemme at implementere og overvåge
4. Tilsagnene skal som udgangspunkt kunne markedstestes
5. Tilsagnenes varighed skal være klar

De tilbudte tilsagn skal således være tilstrækkelige til at løse de foreløbige konkurrencemæssige betænkeligheder.

Styrelsen vil derudover normalt ikke acceptere tilsagn, hvis en tilsagnsløsning ikke er ressourcebesparende. Tilsagn skal således tilbydes tidligt i sagsprocessen, inden styrelsen gennemfører omfattende undersøgelser.

Tilsagnene skal være utvetydige, så der ikke opstår tvivl om fortolkningen af dem. Derudover skal de være nemme at implementere og overvåge, så styrelsen ikke skal bruge omfattende ressourcer på at konstatere, om virksomhederne overholder tilsagnene. Tilsagnene skal i den forbindelse også kunne implementeres umiddelbart, uden krav om samtykke eller lignende fra tredjemand.

Styrelsen skal som udgangspunkt kunne markedsteste de tilbudte tilsagn, for at afprøve om de vil imødekomme Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens betænkeligheder. Dette kan gøres ved at forelægge tilsagnene for andre virksomheder på markedet, således at de kan komme med deres vurdering af, hvordan tilsagnene vil virke. I visse sager kan der dog være forhold, som gør, at det ikke er muligt at markedsteste tilsagnene. Styrelsen vil i sådanne tilfælde foretage en konkret vurdering af, om tilsagnene alligevel kan accepteres.

Tilsagn anses for tidsbegrænsede, medmindre andet er angivet. Såfremt virksomhederne har foreslået tidsbegrænsede tilsagn, vil styrelsen foretage en konkret vurdering af, om tidsbegrænsningen kan accepteres.

Visse typer af sager, er ofte som udgangspunkt særligt egnede til at løse med tilsagn.

Da tilsagnsløsninger af natur er fremadrettede, vil det ofte være en egnet løsning i sager, hvor der er behov for fremadrettede adfærdsændringer. Det skyldes, at tilsagnsløsninger er særligt egnede til at korrigere aftaler eller adfærd fremadrettet og ofte i en bestemt retning.

Ligeledes vil tilsagn ofte være en egnet løsning i sager på markeder i hastig udvikling, eller i sager, hvor et hurtigt indgreb kan forhindre varige skader på konkurrencen.

Endelig vil tilsagn også kunne være en egnet løsning i sager på teknisk komplicerede markeder, hvor virksomhederne med en tilsagnsløsning selv vil medvirke til at designe en løsning af de foreløbige konkurrencemæssige betænkeligheder.

I visse andre typer af sager, vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen omvendt normalt ikke acceptere tilsagn.

En tilsagnsløsning vil således normalt ikke være hensigtsmæssig, hvis der er klare beviser for, at der er sket en strafbar handling, og den foreløbige identificerede overtrædelse således er egnet til en straffesag.

Ligeledes vil tilsagn som udgangspunkt være en mindre egnet løsning i sager af principiel karakter, som kan være medvirkende til at skabe klarhed om konkurrencelovens rammer. Det skyldes, at det er vigtigt, at styrelsen medvirker til at udvikle praksis inden for konkurrenceområdet. En veludviklet praksis vil mindske risikoen for, at virksomheder enten overtræder konkurrenceloven utilsigtet, eller omvendt optræder unødigt forsigtigt.

Endvidere vil tilsagn normalt også være en mindre egnet løsning i sager i brancher med tegn på generelle konkurrencemæssige problemer. Det skyldes, at en tilsagnsløsning indgæet med én ud af flere virksomheder på markedet, risikerer at skabe en uberettiget forventning blandt de øvrige virksomheder i branchen, om at Konkurrencerådet generelt er villig til at løse konkurrenceproblemerne i branchen med tilsagn. Afhængigt af de konkrete omstændigheder, kan det således være påkrævet at anvende en anden linje i andre sager mod andre virksomheder i branchen.

3.2.5.3 Indstilling af sagsbehandlingen eller ikke-indgreb

I alle faser af en sag er det Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der afgør, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles, jf. konkurrencelovens § 15, stk. 1, 4 pkt.

Som udgangspunkt vil sager, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undervejs i sagsbehandlingen kommer frem til, at sagsbehandlingen skal indstilles, fx fordi der ikke er grundlag for at gribe ind, blive afsluttet på et så tidligt stadie som muligt, jf. afsnit 3.1.2.1.

Afgørelser om at indstille sagsbehandlingen, vil normalt blive truffet af styrelsen. I principielle sager kan det dog være Konkurrencerådet, der træffer afgørelse om, at der ikke er grundlag for at gribe ind efter konkurrencereglerne. Det skyldes, at der kan være sager, der er så principielle, at de, uanset udfald, bør forelægges Konkurrencerådet med henblik på, at det er rådet, der træffer afgørelse om ikke at gribe ind.

3.3 Høringsfasen

Høringsfasen er den fase, hvor din virksomhed og eventuelt klager m.v. høres over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering af sagen.

3.3.1 Klagepunktsmeddelelse

Høringsfasen indledes med, at din virksomhed får klagepunktsmeddelelsen, som er udarbejdet i analysefasen. Klagepunktsmeddelelsen indeholder et resumé, en sagsfremstilling og en gennemgang af de konkurrenceproblemer, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen mener, at der er i sagen. Hvis styrelsen vurderer, at der bør udstedes påbud, vil påbuddene også fremgå af klagepunktsmeddelelsen.

Hvis Konkurrencerådet forventes at træffe beslutning om at oversende sagen til SØIK, efter at rådet har truffet afgørelse, vil dette fremgå af det brev, som styrelsen sender til din virksomhed sammen med klagepunktsmeddelelsen.

Udgangspunktet er, at det er den indklagede virksomhed, der får klagepunktsmeddelelsen. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan dog som nævnt også sende en ikke-fortrolig version af klagepunktsmeddelelsen i høring hos andre virksomheder, fx en klager, hvis styrelsen vurderer, at de vil kunne bidrage med oplysninger, som styrelsen vil kunne bruge til vurdering af sagen.

3.3.1.1 Høring over klagepunktsmeddelelse

Din virksomhed vil få klagepunktsmeddelelsen sendt i høring med en frist på 6 uger til at komme med bemærkninger. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil også gerne i dialog med din virksomhed på baggrund af klagepunktsmeddelelsen. Der vil bl.a. være mulighed for at skære sagen yderligere til, hvis det er relevant, ligesom din virksomhed vil kunne komme med forslag til præcisering af det faktum, der ligger til grund for styrelsens vurdering.

Ud over den skriftlige høring vil din virksomhed som ved meddelelsen om betænkeligheder få tilbudt et statusmøde, som vil finde sted, efter at styrelsen har modtaget jeres bemærkninger til klagepunktsmeddelelsen. Mødet kan bruges til at drøfte din virksomheds høringssvar, herunder hvorvidt der er behov for at foretage yderligere undersøgelser el.lign., inden sagen forelægges for Konkurrencerådet.

Din virksomhed har ikke pligt til at komme med bemærkninger til klagepunktsmeddelelsen. Hvis din virksomhed vælger at undlade at afgive høringssvar på klagepunktsmeddelelsen, vil der som udgangspunkt ikke blive foretaget nogen fornyet høring om det udkast til afgørelse, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udarbejder på baggrund af klagepunktsmeddelelsen, jf. afsnit 3.3.2 nedenfor.

Hvis I vælger at komme med et høringssvar til klagepunktsmeddelelsen, vil styrelsen drøfte høringssvaret med Konkurrencerådet. Din virksomhed har også mulighed for at møde frem på rådsmødet og afgive et mundtligt indlæg.

3.3.1.2 Mundtligt indlæg for rådet

Konkurrencerådet er en del af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Derfor er der i forbindelse med Konkurrencerådets behandling af en sag ikke tale om en kontradiktorisk proces, som det kendes fra domstolene. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Konkurrencerådet er underlagt officialmaksimen – også kaldet undersøgelsesprincippet – der indebærer, at styrelsen selv, herunder ved partens medvirken, skal fremskaffe de fornødne oplysninger til sagen.

Din virksomhed eller jeres advokat vil som nævnt få mulighed for at holde et mundtligt indlæg for Konkurrencerådet i forbindelse med, at rådet mødes for at drøfte din virksomheds høringssvar til styrelsens klagepunktsmeddelelse. Indlægget må vare op til 20 minutter. Efter det mundtlige indlæg kan Konkurrencerådets medlemmer stille uddybende spørgsmål til den, der har afgivet indlægget. Inden forelæggelse af sagen for Konkurrencerådet orienterer styrelsen din virksomhed om muligheden for at afgive et mundtligt indlæg og betingelserne herfor.

I nogle tilfælde giver Konkurrencerådet tilladelse til, at en klager også får ret til foretræde for Konkurrencerådet. I så fald sker det efter samme procedure som den, der gælder for sagens parter. Almindeligvis vil det være sagens parter, der først får foretræde, efterfulgt af klager. De forskellige virksomheder og deres repræsentanter har ikke adgang til at overvære hinandens foretræde.

Efter afgivelsen af de mundtlige indlæg drøfter Konkurrencerådets medlemmer sagen.

3.3.2 Udkast til afgørelse

På baggrund af drøftelserne med Konkurrencerådet og rådets instrukser udarbejder styrelsen et udkast til afgørelse, som forelægges Konkurrencerådet. Rådet træffer typisk afgørelse i sagen på rådsmødet i måneden efter, at styrelsen har drøftet din virksomheds høringssvar til klagepunktsmeddelelsen med rådet. Der vil være tale om en ny vurdering, som baserer sig på de oplysninger, der er kommet frem i forbindelse med høringen, samt de yderligere undersøgelser, styrelsen evt. har foretaget.

Din virksomhed vil blive hørt over udkastet til afgørelse, hvis det indeholder nye faktuelle oplysninger af væsentlig betydning for sagens afgørelse, som er til ugunst for din virksomhed, eller som din virksomhed ikke kan antages at kende til. Høringsfristen er denne gang 3 uger. Ligesom det er tilfældet med klagepunktsmeddelelsen, vil din virksomheds høringssvar blive indarbejdet i det udkast til afgørelse, der forelægges Konkurrencerådet.

3.4 Beslutningsfasen

I beslutningsfasen behandles sagen i Konkurrencerådet med henblik på, at der træffes afgørelse.

3.4.1 Forelæggelse for rådet

Når styrelsen har udarbejdet udkast til afgørelse, vil det blive forelagt for Konkurrencerådet. Forelæggelse for rådet sker ved, at udkastet til afgørelse sendes til rådets medlemmer, der efterfølgende mødes i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for at drøfte og afgøre sagen.

3.4.2 Orientering om rådets afgørelse

Når Konkurrencerådet har truffet afgørelse, vil din virksomhed blive orienteret mundtligt herom. Samme dag vil din virksomhed også få skriftlig orientering om afgørelsen, og den offentliggøres på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside. Hvis der er fortrolige oplysninger i afgørelsen, vil de blive fjernet, inden den offentliggøres.

Når Konkurrencerådet har truffet sin afgørelse udsender Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen typisk en pressemeddelelse, der kort redegør for sagen og dens udfald.

3.4.3 Straf

Overtrædelse af konkurrencelovens § 6 og § 11 samt de tilhørende bestemmelser i EU-traktatens artikel 101 og 102 er strafbart. Når Konkurrencerådet har truffet afgørelse, kan Konkurrencerådet beslutte, at der skal rettes henvendelse til SØIK med henblik på, at der rejses tiltale mod virksomheden.

Ud over bøder, er der også mulighed for fængselsstraf i kartelsager. Hvis domstolene finder, at en eller flere deltagere i et kartel har udvist forsæt, og der foreligger grov beskaffenhed, kan der idømmes fængselsstraf på op til 1½ år, og i særlige grove tilfælde kan straffen blive på op til 6 år.

Ved fastsættelse af bødestørrelsen tages udgangspunkt i de bødeniveauer, der fremgår af bemærkningerne til konkurrenceloven. Det fremgår heraf, at overtrædelser af konkurrenceloven opdeles i tre kategorier: mindre alvorlige, alvorlige og meget alvorlige. Bødeniveauerne fremgår af tabellerne nedenfor. Der er tale om grundbeløb, som i den konkrete sag kan blive justeret bl.a. under hensyntagen til overtrædelsens varighed og virksomhedens omsætning.

Bøder til virksomheder:

Type af overtrædelse	Bødeinterval
Mindre alvorlig	Op til 4 mio. kr.
Alvorlig	4 mio. kr. – 20 mio. kr.
Meget alvorlig	Fra 20 mio. kr.

Som supplement til den bøde, din virksomhed kan få, kan domstolene også give bøder til fysiske personer, hvis nogen i virksomheden – typisk på ledelsesniveau – har handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Bøder til fysiske personer:

Type af overtrædelse	Bødeinterval
Mindre alvorlig	Mindst 50.000 kr.
Alvorlig	Mindst 100.000 kr.
Meget alvorlig	Mindst 200.000 kr.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen offentliggør alle straffedomme og bødevedtagelser på **www.kfst.dk**. Det sker inden for persondatalovens rammer, hvilket vil sige, at oplysninger, der vil kunne afsløre personers identitet, er udeladt.

3.4.3.1 Vedtagelse af bødeforelæg

På områder, hvor der allerede findes domspraksis for den pågældende type overtrædelse og for bødens størrelse, vil der være mulighed for, at en sag kan afsluttes ved, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens direktør beslutter at rette henvendelse til SØIK med henblik på at indhente samtykke til at foreslå din virksomhed en bøde. Hvis din virksomhed erkender overtrædelsen, er der hermed mulighed for en hurtig og enkel afslutning af en strafsanktioneret konkurrencesag. Hvis din virksomhed ikke ønsker at acceptere et bødeforelæg, overgår sagen til domstolene med henblik på, at domstolene fastsætter skyldsspørgsmålet og straffen.

På samme måde som med tilsagn vil din virksomhed under hele en konkurrencesags verseren kunne drøfte muligheden med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for at få afsluttet sagen med vedtagelse af et bødeforelæg.

Kapitel 4

Klagemuligheder

I det følgende beskrives de muligheder, der er for at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens og Konkurrencerådets afgørelser.

4.1 Konkurrenceankenævnet

Din virksomhed vil kunne klage til Konkurrenceankenævnet over hovedparten af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens og Konkurrencerådets afgørelser efter konkurrenceloven. Fristen herfor er 4 uger.

Det er i første omgang den, som afgørelsen retter sig til, der kan klage til ankenævnet, men hvis andre har en individuel, væsentlig interesse i sagen, har de også mulighed for at klage.

Hvis en konkurrencesag er blevet afsluttet ved, at din virksomhed har tilbudt tilsagn, som Konkurrencerådet har gjort bindende, vil din virksomhed dog ikke kunne klage til Konkurrenceankenævnet. Der er heller ikke mulighed for at klage over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller Konkurrencerådets afgørelse om at afvise at behandle en sag. For angivelse af, hvilke sager, der kan påklages til Konkurrenceankenævnet, henvises til konkurrencelovens § 19, stk. 1.

Konkurrenceankenævnet efterprøver, om der er faktisk og juridisk grundlag for styrelsens eller Konkurrencerådets afgørelse. Nævnet kan helt eller delvist stadfæste eller ophæve en afgørelse og i den forbindelse evt. hjemvise sagen til fornyet behandling eller sætte sin egen afgørelse i stedet for rådets.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen orienterer om klagemuligheder og betingelserne herfor i forbindelse med udsendelse af Konkurrencerådets afgørelse.

4.2 Domstolsprøvelse

Din virksomhed vil kunne indbringe Konkurrenceankenævnets afgørelse for domstolene senest otte uger efter, at afgørelsen er meddelt. Sådanne sager føres i første instans ved SØ- og Handelsretten. SØ- og Handelsrettens domme kan som udgangspunkt kun ankes til Landsretten. Anke kan dog ske til Højesteret som 2. instans, hvis sagen er af principiel karakter.

Konkurrencerådets afgørelser kan ikke indbringes for domstolene, før Konkurrenceankenævnets afgørelse foreligger. Hvis ankenævnets afgørelse ikke indbringes for domstolene, er den derfor endelig.

Kapitel 5

Vejledning om konkurrencereglerne

5.1 www.kfst.dk

På Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside www.kfst.dk kan du finde relevante regler og alle afgørelser på konkurrenceområdet i form af afgørelser fra Konkurrencerådet og Konkurrenceankenævnet og afgørelser fra domstolene. Herudover kan du bl.a. finde vejledning om konkurrencereglerne, analyser og redegørelser samt spørgsmål og svar om konkurrencereglerne.

5.2 Generel vejledning

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har, som alle andre myndigheder, pligt til at give virksomheder og andre vejledning efter forvaltningslovens § 7. Vejledningspligten omfatter de generelle regler, der gælder på konkurrenceområdet, samt styrelsens praksis. Hvis du ønsker svar på generelle spørgsmål om konkurrencereglerne, kan du kontakte det konkurrencecenter i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der arbejder med din virksomheds branche.

På <https://www.kfst.dk/konkurrenceforhold/kontakt-et-konkurrencecenter/> kan du se hvilket branchecenter, der arbejder med din virksomheds branche, og du kan finde kontaktoplysninger på medarbejdere, der kan vejlede generelt om konkurrencereglerne. Du kan både henvende dig telefonisk og på mail.

Her kan du også få vejledning om, hvordan du indgiver en klage.

5.3 Uformel vejledning om konkrete forhold

Hvis din virksomhed ønsker uformel vejledning om *konkrete* forhold, kan din virksomhed – eller din virksomheds rådgiver – henvende sig til det konkurrencecenter, der beskæftiger sig med den branche, henvendelsen vedrører. På baggrund af en drøftelse mellem din virksomhed eller din virksomheds rådgiver og styrelsen kan det aftales, hvilke oplysninger styrelsen eventuelt skal have som baggrund for drøftelse af sagen. Herefter vil tiltaget kunne drøftes på et møde mellem Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og din virksomhed samt eventuelt din virksomheds rådgivere. På baggrund heraf vil styrelsen give sin umiddelbare vurdering af det forelagte.

Vejledningen ydes på baggrund af de oplysninger, din virksomhed forelægger styrelsen. Styrelsen vil fx kunne tilkendegive, hvis et påtænkt konkret forhold er klart i strid med konkurrenceloven, eller hvis det klart falder uden for konkurrenceloven. Hvis der er tale om forhold, hvor det vil forudsætte undersøgelser af det pågældende tiltags virkninger for konkurrencen, kan din virksomhed normalt alene få at vide, hvilke overordnede betænkeligheder tiltaget vil kunne give anledning til.

Det er endvidere vigtigt at være opmærksom på, at denne mulighed for uformel vejledning ikke kan erstatte den rådgivning, din virksomhed kan få hos en advokat. Din virksomhed kan ikke regne med at få rådgivning fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om, hvordan en bestemmelse bør formuleres, men kan alene få en umiddelbar vurdering af, om en foreslået adfærd eller aftale vil kunne udgøre en overtrædelse af konkurrenceloven.

Muligheden for uformel vejledning om konkrete forhold retter sig primært mod påtænkte, dvs. ikke-iværksatte tiltag. I lighed med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens mulighed for at afvise at tage en klage op til behandling, kan styrelsen afvise at yde konkret vejledning, hvis styrelsen ud fra ressourcemæssige overvejelser ikke finder anledning hertil.

Udgangspunktet er, at din virksomhed på baggrund af drøftelsen vil få en mundtlig tilbagemelding fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Din virksomhed kan anmode om at få en skriftlig vejledende udtalelse. En sådan vil blive offentliggjort på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside, således at også andre virksomheder vil kunne få gavn af vejledningen. Ved offentliggørelse vil fortrolige oplysninger være udeladt.

5.4 Anmeldelse af aftaler m.v.

Din virksomhed har mulighed for at anmelde en konkret aftale til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med henblik på at opnå fritagelse fra forbuddet i § 6, stk. 1, eller med henblik på at opnå en erklæring om ikke-indgreb. Derudover har din virksomhed mulighed for at anmode om en erklæring om, at den ikke har en dominerende stilling eller en erklæring om ikke-indgreb.

Hvis en aftale eller en adfærd mærkbart kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne i EU, skal den vurderes efter reglerne i EU-traktatens artikel 101 og 102, evt. parallelt med de danske konkurrenceregler. Det er ikke længere muligt at anmelde aftaler eller adfærd efter EU-traktatens artikel 101 og 102. Hvis en anmeldt aftale eller adfærd har samhandelspåvirkning, kan Konkurrencerådet som følge heraf undlade at behandle anmeldelsen. Din virksomhed kan derfor ikke forvente, at der vil blive truffet en afgørelse.

Hvis din virksomhed vil anmelde en aftale eller en adfærd, skal din virksomhed give de oplysninger, der fremgår af skema K1, som kan findes på:

<https://www.kfst.dk/konkurrenceforhold/vejledninger/>.

Din virksomhed skal være opmærksom på, at da der foretages en omfattende sagsoplysning i konkurrencesager, tager det ofte lang tid at behandle en sag om individuel fritagelse eller erklæring om ikke-indgreb. Hvis din virksomhed har brug for en hurtig afklaring, kan I i stedet overveje at bede Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen uformel vejledning om det konkrete forhold eller alternativt en vejledende udtalelse.

Kapitel 6

Myndighederne på konkurrenceområdet

Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen håndhæver konkurrencereglerne uafhængigt af erhvervsministeren.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen hører under Erhvervsministeriet og varetager en række opgaver på henholdsvis konkurrenceområdet og forbrugerområdet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er organisatorisk opdelt på fire faglige hovedområder: Konkurrence, forbrugerforhold, offentlig konkurrence og vandtilsyn. På konkurrenceområdet er der en underopdeling i konkurrencecentre fordelt på brancher, ligesom et af centrene har ansvar for fusionskontrollen. Oplysning om, hvilke brancher og områder de enkelte konkurrencecentre beskæftiger sig med, samt navn på kontorchef og medarbejdere i de enkelte centre kan findes på styrelsens hjemmeside:

<https://www.kfst.dk/konkurrenceforhold/kontakt-et-konkurrencecenter/>

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen oplyser og behandler konkurrencesagerne og forelægger dem for Konkurrencerådet. Derudover fører Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen klagesager for Konkurrenceankenævnet.

6.1 Konkurrencerådet

Konkurrencerådet har - som en del af styrelsen - det overordnede ansvar for styrelsens administration af konkurrenceloven og regler udstedt i medfør heraf.

Konkurrencerådet består af 7 medlemmer, heriblandt en formand og en næstformand, der alle er udpeget af erhvervsministeren. Rådet er sammensat, så det besidder indgående konkurrencemæssigt kendskab, ledelsesmæssig erfaring fra erhvervslivet samt særlig indsigt i forbrugerforhold. Ud af de syv medlemmer skal fire af medlemmerne have konkurrencemæssigt kendskab eller anden relevant akademisk baggrund, to af medlemmerne skal have ledelsesmæssig baggrund fra erhvervslivet og et medlem skal have særligt kendskab til forbrugerforhold.

Konkurrencerådet træffer afgørelse i konkurrencesager af principiel eller særlig stor betydning. Langt de fleste af de sager, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen griber ind over for virksomheder, vil blive forelagt Konkurrencerådet.

Konkurrencerådet træffer også beslutning om at oversende sager til SØIK med henblik på politimæssig efterforskning.

Derudover fastlægger Konkurrencerådet de strategiske mål for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens arbejde med håndhævelse af konkurrenceloven, ligesom rådet igangsætter og godkender Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens analyser og sektorundersøgelser.

6.2 Rådgivende udvalg

Det rådgivende udvalg består af 10 medlemmer, der alle er udnævnt af erhvervsministeren efter indstilling fra erhvervs- og interesseorganisationer. Samlet skal udvalget have alsidigt kendskab til private og offentlige virksomheder samt juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold.

Det rådgivende udvalg kan bl.a. rådgive Konkurrencerådet om behov for vejledninger, analyser og mulige tiltag til at forebygge overtrædelser af loven. Konkurrencerådet kan anmode hele eller dele af udvalget om bistand i forbindelse med behandlingen af konkrete konkurrencesager af principiel eller særlig stor betydning. Det rådgivende udvalg mødes med Konkurrencerådet to gange om året.

6.3 Konkurrenceankenævnet

Konkurrenceankenævnet behandler klager over afgørelser truffet af Konkurrencerådet eller styrelsen, jf. konkurrencelovens § 19, stk. 1.

Nævnet består af en formand, der er højesteretsdommer, samt fire øvrige medlemmer, hvoraf de to har økonomisk sagkundskab, og de øvrige to har juridisk sagkundskab. Formanden og medlemmerne udpeges af erhvervsministeren og skal være uafhængige af erhvervsinteresser.

Ankenævnets sekretariatsopgaver varetages af Nævnenes Hus.

Klager over Konkurrenceankenævnets afgørelser kan indbringes for Sø- og Handelsretten i første instans.

6.4 Politi og anklagemyndighed

Overtrædelse af konkurrenceloven kan straffes med bøde og i særligt grove tilfælde straffes med fængsel. En straffesag om overtrædelse af konkurrenceloven hører under domstolene, og påtalen varetages af SØIK. Sagerne anlægges normalt ved byretten.

Statsadvokaten kan selv indlede en straffesag på baggrund af fx et tip eller en anmeldelse, men i de fleste tilfælde sker det efter anmodning fra Konkurrencerådet, når der efter en indledende vurdering af sagen er fundet indikationer på, at der er sket en strafbar overtrædelse af konkurrenceloven.

Derudover vil en sag også kunne anmeldes til SØIK i forlængelse af en afgørelse fra Konkurrencerådet om, at en virksomhed har overtrådt konkurrenceloven. Hvis rådsafgørelsen indbringes for Konkurrenceankenævnet, vil en oversendelse til SØIK oftest afvente ankenævnets afgørelse.

En straffesag kan også indledes ved, at en virksomhed eller dennes advokat henvender sig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller til SØIK og søger om straflempelse for virksomhedens deltagelse i et kartelsamarbejde. Styrelsen har offentliggjort særskilt vejledning om straflempelse på <https://www.kfst.dk/konkurrenceforhold/vejledninger/>. Her kan du læse om proceduren for ansøgning om straflempelse, hente ansøgningskema samt læse om forløbet for en sådan sag.

Figur 6.1 Forholdet mellem myndighederne

